

Antidiskriminierungsstelle
des Bundes

Zaštita od diskriminacije u Nemačkoj

Savetnik za izbeglice i nove doseljenike

This brochure is also available in English:

Diese Broschüre ist auch in deutscher Sprache erhältlich:

Bu broşür Türk dilinde olarak mevcuttur:

Cette brochure est également disponible en français:

Данная брошюра также доступна на русском языке:

هذا الكتيب متوفر أيضا باللغة العربية :

این بروشور را به زبان دری بدست آورده می توانید:

دغه بروشور د پښتو په ژبه هم ترلاسه کیدلای شي:

نهم نامیلکه رښاندوه به زمانى کوردیش دهست دکمريت:

www.antidiskriminierungsstelle.de/refugees

Sadržaj

I. Diskriminacija – Šta je to? _____	3
II. Šta je diskriminacija u pravnom smislu? _____	4
III. Gde se može pojaviti diskriminacija? _____	7
1. Posao i zanimanje _____	7
1.1 Prijava za radno mesto i zapošljavanje _____	8
1.2 Seksualno uznemiravanje na radnom mestu _____	10
2. Državne službe i organi uprave _____	12
3. Lekari i bolnice _____	15
4. Otvaranje žiro računa _____	18
5. Slobodno vreme i svakodnevica _____	20
6. Potraga za stanom _____	23
7. Obrazovanje i školstvo _____	26
IV. Podrška i savetovanje _____	29

I. Diskriminacija – Šta je to?

Diskriminacija podrazumeva da se neko tretira lošije od nekog drugog lica, npr. na osnovu invalidnosti ili porekla. Diskriminacija je zabranjena u Nemačkoj.

Zbog toga postoji **Opšti zakon o jednakom tretmanu**. Po tom zakonu je zabranjena diskriminacija, naročito na radnom mestu, kod potrage za stanom, prilikom posete restoranu ili u kupovini.

Ova brošura Vas informiše o Vašim pravima i daje odgovore na sledeća pitanja:

- Šta je diskriminacija u pravnom smislu?
- Kako se možete zaštititi od diskriminacije?
- Gde možete da dobijete pomoć?

II. Šta je diskriminacija u pravnom smislu?

U Nemačkoj je diskriminacija zabranjena po svakom od sledećih šest osnova:

Rasizam i etničko poreklo

Niko ne sme da bude diskriminisan na osnovu boje kože, jezika ili porekla.

Pol

Žene i muškarci se moraju jednako tretirati. Trans* osobe i interseksualne osobe takođe ne smeju da budu diskriminisane. Trans* osobe su ljudi koji ne žive u onom polu koji im je dodeljen nakon rođenja. Interseksualne osobe su osobe koje nisu jasno muškog ili ženskog pola.

Vera i pogled na svet

Niko ne sme da bude diskriminisan zbog svoje vere, a nijedan čovek ne sme da bude diskriminisan zato što ne pripada nekoj veri.

Invalidnost i hronične bolesti

Nijedna osoba ne sme da bude diskriminisana npr. zato što sedi u invalidskim kolicima, zato što je gluva ili obolela od raka.

Starost

Niko ne sme da bude diskriminisan zato što je „premlad“ ili „prestar“.

Seksualni identitet

Niko ne sme da bude diskriminisan zato što je homoseksualac, lezbijka, biseksualac ili heteroseksualac. Tako se recimo žene koje vole žene moraju tretirati na jednak način kao i žene koje vole muškarce.

Svi ljudi u Nemačkoj su zakonom zaštićeni od diskriminacije – nezavisno od njihovog boravišnog statusa, jer su i izbegla i doseljena lica također izložena diskriminaciji.

Niko ne mora da podnosi diskriminaciju! Svako ima pravo da se brani od diskriminacije!

U kojim oblastima važi zaštita od diskriminacije?

Opšti zakon o jednakom tretmanu pruža zaštitu od diskriminacije u dvema oblastima: u poslovnom životu i u određenim slučajevima u svakodnevnom životu, naročito u svakodnevnim poslovima.

Poslovni život podrazumeva da niko ne sme da bude diskriminisan:

- prilikom prijave na konkurs za radno mesto
- što se tiče plate
- što se tiče radnih uslova
- kod unapređenja
- što se tiče otkaza

To na primer znači da niko ne sme da dobije manje novca za svoj rad u preduzeću samo zato što dolazi iz neke druge zemlje.

Svakodnevni poslovi podrazumevaju da niko ne sme da bude diskriminisan kad se na primer radi o:

- iznajmljivanju stana
- odlasku u diskoteku
- korišćenju autobusa ili voza
- otvaranju žiro računa u banci

U kojim oblastima postoje izuzeci?

Ako postoje **objektivni razlozi** može biti dopušteno da se ljudi različito tretiraju.

Tako se na primer može odbiti kandidat za posao ako ne poseduje radnu dozvolu. I nepoznavanje nemačkog jezika može da bude objektivni razlog za odbijanje kandidata, ako je na primer poznavanje jezika neophodno za kontakt sa mušterijama.

To nije diskriminacija!

III. Gde se može pojaviti diskriminacija?

Diskriminacija može svuda da se pojavi: na ulici, u kafiću, na poslu ili u internetu. U mnogim slučajevima postoji mogućnost da se zaštitite od diskriminacije ili da dobijete pomoć.

Sledeći primeri treba da pojasne u kojim situacijama može doći do diskriminacije i gde možete da dobijete pomoć u takvom slučaju.

1. Posao i zanimanje

U Nemačkoj je svaka osoba zaštićena od diskriminacije što se tiče zapošljavanja, radnih uslova i otkaza na poslu. Ova zaštita važi i u okviru **stručnog obrazovanja, na primer za vreme prakse.**

Osobe koje nisu državljani Evropske unije smeju da rade u Nemačkoj samo ako imaju dozvolu za rad. To zavisi od boravišnog statusa. U službenim boravišnim dokumentima načelno stoji da li Vam je dozvoljeno da radite ili ne:

Rad je dopušten („Erwerbstätigkeit gestattet“) = Smete da radite.

Zaposlenje je dopušteno samo uz dozvolu Službe za strance („Beschäftigung nur mit Erlaubnis der Ausländerbehörde gestattet“) = Ne smete da radite ili još ne smete da radite.

Rad nije dopušten („Erwerbstätigkeit nicht gestattet“) = Ne smete da radite.

1.1 Prijava za radno mesto i zapošljavanje

Pre svega je za ljude koji su nedavno došli u Nemačku važno da nađu posao. Nažalost upravo u ovoj oblasti često dolazi do diskriminacije. Tako na primer ljudi sa stranim imenom u određenim slučajevima imaju lošije šanse da budu pozvani na razgovor za posao.

To je diskriminacija!

Možete nešto da poduzmete protiv takve diskriminacije. Naime, niko ne sme da bude unazađen zbog etničkog porekla, pola, vere ili pogleda na svet, zbog invalidnosti, starosti ili seksualnog identiteta.

Muslimanke koje nose maramu

I muslimanke koje nose maramu doživljavaju diskriminaciju kada traže posao. Često ih odbiju sa obrazloženjem da bi to mušterije ili drugi zaposleni u preduzeću smatrali problematičnim.

To nije dopušteno! Niko ne sme zbog svoje vere da bude odbijen kada traži posao!

Izuzeci postoje samo kod onih poslodavaca kojima upravljaju verske zajednice. Žene na koje se odnosi ova situacija bi obavezno trebale da potraže savet.

Obavezno se obratite savetovalištu ako prilikom razgovora za posao, u toku radnog vremena ili kod plaćanja budete diskriminirani. U savetovalištu se možete informisati o tome šta možete da poduzmete protiv diskriminacije i da li imate pravo na obeštećenje ili naknadu štete.

Savezna agencija za suzbijanje diskriminacije („Antidiskriminierungsstelle des Bundes“) nudi besplatno i poverljivo savetovanje. Može Vam pomoći i da pronađete savetovalište u Vašoj blizini:

+49 (0) 30 18555-1865

(pon-pet, 9-12 i 13-15 sati)

ili putem formulara za kontakte u internetu:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratung

Savetovalište za slučajeve diskriminacije u Vašoj blizini možete naći putem naše pretrage savetovališta:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratungsstellensuche

1.2 Seksualno uznemiravanje na radnom mestu

Seksualno uznemiravanje znači: neželjeno dodirivanje, nametljivo zurenje, pohotni pogledi, seksualni komentari, seksistički vicevi ili postavljanje pornografskih slika.

Bilo koji oblik seksualnog uznemiravanja na radnom mestu je zabranjen u Nemačkoj!

Kod seksualnog uznemiravanja na radnom mestu je potpuno svejedno kakve namere ima osoba koja vrši uznemiravanje. Jedino je važno da je seksualno ponašanje očigledno neželjeno.

Zbog toga se svi zaposleni smeju da brane od seksualnog uznemiravanja!

Možete da se branite od seksualnog uznemiravanja na radnom mestu na više načina:

- Recite osobi koja Vas uznemirava da prestane s tim.
- Uložite žalbu kod Vašeg pretpostavljenog ili Vaših pretpostavljenih ili se obratite direktno poslodavcu ili službi za žalbe.
- Potražite podršku od strane poverenice za žene ili poverenice za ravnopravnost polova u Vašem preduzeću.
- Žalite se Savetu zaposlenih.
- Potražite savet što se tiče mogućeg prava na naknadu štete ili obeštećenje od strane poslodavca.

Bez obzira na to da li ste stalno zaposleni ili ste na stručnom obrazovanju: Svako ima pravo da se žali zbog seksualnog uznemiravanja. Zaposleni koji se žale ne smeju da dobiju otkaz ili da budu kažnjeni od strane poslodavca. **Poslodavci imaju obavezu da nešto poduzmu protiv seksualnog uznemiravanja.**

U svakodnevnicima nisu zakonom zabranjeni svi oblici seksualnog uznemiravanja. Međutim, uvek su zabranjeni posebno teški oblici seksualnog uznemiravanja ili seksualiziranog nasilja. **U takvim slučajevima** bi trebalo da odmah odete u policiju ili da se obratite nekom od savetovališta za žrtve nasilja - bez obzira na to da li se nasilje dogodilo na ulici ili u porodici.

Osobe izložene nasilju mogu u svako doba da dobiju savet na sledećim mestima:

Savetodavna telefonska linija Agencije
za suzbijanje diskriminacije

+49 (0) 30 18555-1865
(pon-pet, 9-12 i 13-15 sati)

ili putem formulara za kontakte u
internetu:

[www.antidiskriminierungs-
stelle.de/beratung](http://www.antidiskriminierungsstelle.de/beratung)

Hilfetelefon Gewalt gegen Frauen
24 časa dnevno, po potrebi i uz
pomoć prevodioca

2. Državne službe i organi uprave

Državne službe i organi uprave su državne institucije kao na primer Služba za socijalnu pomoć, Centar za rad, Služba za strance ili Služba za pružanje pomoći mladima. I policija je državna institucija. Za rad državnih institucija važe posebna pravila i zakoni o zaštiti od diskriminacije.

Diskriminirajuće uvrede ili postupci nisu dozvoljeni ni u državnim organima!

Možete da postupite na sledeći način ako ste izloženi diskriminaciji od strane nekog državnog organa:

- Uputite u razgovoru na činjenicu da je diskriminacija zabranjena.
- Potražite pomoć u nekom savetovalištu.
- Postavite zahtev kod rukovodioca državnog organa da Vam se dodeli nova kontakt osoba.
- Podnesite žalbu pretpostavljenom nadzornom organu.
- U nekim državnim organima postoje i službe za žalbu kojima se možete direktno da obratite.

Principijelno važi: Možete uvek povesti pratioca sa sobom na termine kod državnih organa.

Primer iz rada Agencije za suzbijanje diskriminacije

Jedna muslimanka se obratila Agenciji za suzbijanje diskriminacije, jer se osećala diskriminisanim od strane službenice u Centru za rad. Službenica joj je dala savet da skinje maramu da bi imala bolje šanse na tržištu rada.

Savetnica u Agenciji za suzbijanje diskriminacije je poslala pismo Centru za rad u kojem je uputila na činjenicu da je takva preporuka diskriminirajuća. Osim toga, savetnica je zamolila Centar za rad da proverí taj slučaj.

Centar za rad je proverio slučaj. Na kraju se nije moglo ustanoviti da li je službenica diskriminisala dotičnu ženu. Međutim, da bi se sprečili dodatni konflikti ženi je dodeljena druga službenica.

Dodatne savete u vezi sa odnosom prema državnim službama i organima uprave možete dobiti kod organizacije:

PRO ASYL

www.proasyl.de

Savetodavna telefonska linija (pon-pet, 10-12 i 14-16 sati)

+49 (0) 69 24231420

Jezik i sporazumevanje sa državnim organima

Mnogi propisi i formulari su teško razumljivi. **Službeni jezik u Nemačkoj je nemački.** Zbog toga se dokumenti ne moraju prevoditi na druge jezike. Osim toga, državni organi nisu obavezni da obezbede prevodioce.

Zaposleni u državnim organima se u najmanju ruku moraju potruditi da objasne sadržaj zahteva. Loše znanje jezika ne sme da bude razlog da se neko odbije.

To je diskriminacija!

Važno je: **Ništa ne morate da potpišete što ne razumete!**

A osim toga: **Svaka osoba ima pravo da dovede sa sobom prevodioca na termine kod državnih organa.**

Kao prevodioce možete na termin dovesti i rođake, prijatelje ili socijalne radnike.

Državni organ, međutim, ne sme principijelno očekivati da se sami pobrinite za prevodioca. Ako se to ipak zahteva od Vas, trebali biste se na primer obratiti savetovalištu za migrante. Savetovalište za migrante u Vašoj blizini možete naći putem pretrage savetovališta na internet stranici Savezne službe za migraciju i izbeglice:

Savezna služba za migraciju i izbeglice
(„Bundesamt für Migration und Flüchtlinge“)

Internet stranica: www.bamf.de

Pretraga savetovališta:

<http://webgis.bamf.de/BAMF/control>

3. Lekari i bolnice

Svaka osoba u Nemačkoj ima pravo na zdravstvenu zaštitu. Lekari moraju lečiti sve ljude koji

- su u situaciji u kojoj važe kao hitan slučaj,
- imaju karticu zdravstvenog osiguranja ili
- imaju potvrdu o preuzimanju troškova lečenja („Behandlungsschein“).

Važno: Vaš boravišni status ne zavisi od zdravstvenog stanja! Bez obzira da li idete zubaru, da li ste trudni ili se vakcinišete.

ALI: Najveći problem za mnoge izbeglice je da nemaju karticu zdravstvenog osiguranja - osim ako im je priznat izbeglički status odnosno azil. Izbeglice i novi doseljenici dobivaju karticu zdravstvenog osiguranja u većini saveznih pokrajina tek nakon 15 meseci.

Ako ne posedujete takvu karticu potrebna Vam je potvrda o preuzimanju troškova lečenja („Behandlungsschein“). Tu potvrdu izdaje Zavod za zdravstvo ili Služba za socijalnu pomoć pre svakog lečenja.

Potvrde o preuzimanju troškova lečenja

Sledeće zdravstvene usluge se moraju odobriti prilikom izdavanja potvrde o preuzimanju troškova lečenja:

- oboljenja koja se moraju hitno lečiti
- oboljenja koja su povezana sa bolovima
- sve usluge vezane za trudnoću
- sve usluge lečenja dece
- umetni zubi: samo ako su neposredno potrebni
- vakcine i preventivni zdravstveni pregledi

Pažnja! Ne morate ništa da platite za prepisani lek ako imate potvrdu o preuzimanju troškova lečenja („Behandlungsschein“). Pazite da to bude navedeno i na receptu.

Može se dogoditi da Zavodi za zdravstvo ili Službe za socijalnu pomoć odbiju da preuzmu troškove za određene zdravstvene usluge, iako to ne bi smeli. Ako Vam neka važna zdravstvena usluga bude uskraćena, možete da uložite **prigovor** Službi za socijalnu pomoć.

Zakazivanje termina

Svaka osoba ima pravo da dobije termin kod lekara. U nekim slučajevima može da potraje i po nekoliko nedelja dok ne dobijete termin. Međutim, u Nemačkoj nije dozvoljeno da nekom uskratite lečenje na primer zbog boravišnog statusa ili veroispovesti.

To je diskriminacija!

Izuzeci

U određenim okolnostima je dozvoljeno da nekom ne date termin kod lekara, na primer u lekarskim ordinacijama u kojima se leče samo osobe koje imaju privatno zdravstveno osiguranje.

Osim toga, lekarske ordinacije ne moraju davati nove termine, ako već imaju previše pacijenata.

To nije diskriminacija!

Ako ste prilikom posete lekaru ili kod zakazivanja termina bili diskriminirani, možete se na primer obratiti lokalnom Zavodu za zdravstvo ili uložiti žalbu pokrajinskoj lekarskoj komori. Inače se možete prvo obratiti nekom savetovalištu za migrante.

Primer iz Agencije za suzbijanje diskriminacije

Trudna azilantkinja sa ekstremno visokim krvnim pritiskom je zajedno sa socijalnom radnicom otišla u bolnicu. Tamo su na početku odbili da je leče. Nije bila prihvaćena potvrda o preuzimanju troškova lečenja („Behandlungsschein“) koju je izdala nadležna državna služba.

Trudnica je primljena na lečenje i dobila je krevet u toj bolnici tek nakon što se socijalna radnica nekoliko puta žalila i direktno razgovarala s jednim od lekara.

Invalidnost

Osobe sa invaliditetom bi trebalo da od samog početka potraže savet. Savetovati ih može kućni lekar, Zavod za zdravstvo ili Služba za socijalnu pomoć, savetovalište za migrante, a u nekim slučajevima i centar za prvi prihvati ili sledeća organizacija

Bundesvereinigung Lebenshilfe **e. V.**

www.lebenshilfe.de

Transpolnost i interseksualnost

Zdravstveno zbrinjavanje trans* osoba i inter* osoba u Nemačkoj nije regulisano na jedinstven način. Ako Vam je potreban savet i dodatne informacije obratite se sledećoj organizaciji:

Inter*- und Trans*-Beratung von Queer Leben

www.queer-leben.de

4. Otvaranje žiro računa

Za različite finansijske stvari Vam je potreban žiro račun. Tako Vam na primer za prebacivanje plate, članstvo u teretani ili najam stana često treba žiro račun.

Osobi koja želi da otvori žiro račun treba dokument kojim može dokazati sopstveni identitet. To pored lične karte i pasoša mogu da budu i boravišni dokumenti („Duldung“, boravišna dozvola itd.).

Da biste mogli da otvorite žiro račun Vaš lični dokument mora da sadrži sledeće informacije:

- zaglavlje i pečat nemačke državne službe, npr. Službe za strance
- informacije o identitetu (ime i prezime, datum rođenja itd.)
- adresu
- sliku za pasoš
- potpis podnosioca zahteva

U Nemačkoj svako ima pravo da otvori žiro račun – bez obzira na poreklo ili boravišni status.

Ipak i prilikom otvaranja žiro računa može da dođe do diskriminacije. Međutim, banke ne smeju da bez razloga odbiju otvaranje žiro računa ili pristup poslovnici.

To je diskriminacija!

Banke smeju da odbiju mušterije samo u **izuzetnim slučajevima**.

Na primer:

- Ako neko već poseduje žiro račun u Nemačkoj.
- Ako je neko već kažnjavao u oblasti koja se tiče banaka ili drugih finansijskih stvari.
- Ako je banka u prošlosti već jednom zatvorila žiro račun iste osobe.

To **nije** diskriminacija!

5. Slobodno vreme i svakodnevica

I kod uslužnih delatnosti je zabranjena diskriminacija ako se događa iz razloga rasizma ili zbog etničkog porekla, pola, vere, starosti, invalidnosti ili seksualnog identiteta.

Na primer, uvek se iznova dešava da se nekome iz rasističkih razloga ili zbog vere ne dopušta da uđe u diskoteku, teretanu ili bazen.

To je diskriminacija!

Izuzeci

Nije ni svaka zabrana ulaska diskriminacija:

Diskoteke žele da postignu određenu atmosferu. Zbog toga im je dozvoljeno da zabrane ulazak ljudima koji su pijani, koji se agresivno ponašaju ili koji ne nose odgovarajuću odeću.

Osim toga, može se nekome zabraniti ulazak u bazen ili teretanu ako je unutra već previše ljudi.

To nije diskriminacija!

Ako se nekome uskrati uslužna delatnost zbog nepoznavanja jezika ili boravišnog statusa ili nacionalnosti, onda je reč o rasističkoj diskriminaciji. Protiv toga se možete braniti. Obratite se savetovalištu u takvom slučaju.

Nije uvek jednostavno saznati razloge zašto je neko odbijen. Možete stoga da proverite sledeće stvari:

- Pitajte koji je razlog zašto su Vas odbili.
- Ima li navedeni razlog odbijanja smisla? Da li su recimo neki drugi ljudi pušteni u diskoteku iako Vam je rečeno da je već puna?
- Ako Vas pitaju da pokažete lične dokumente, pozivnicu ili člansku karticu: Da li i sve druge posetioce pitaju isto?

Ako imate osećaj da ste bili diskriminirani:

- Potražite pomoć u blizini.
- Zapišite šta se tačno dogodilo. Postoji li neko ko može osvedočiti da ste bili diskriminirani?
- Ostanite mirni, iako ste ljuti.
- Obratite se nekom savetovalištu, nazovite na primer

Savetodavnu telefonsku liniju Savezne agencije za suzbijanje diskriminacije

+49 (0) 30 18555-1865

(pon-pet, 9-12 i 13-15 sati)

ili upotrebite formular za kontakte u internetu:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratung

Savetovalište za slučajeve diskriminacije u Vašoj blizini možete naći putem naše pretrage savetovališta:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratungsstellen

Primer iz sudske prakse

Sirijskom studentu nije dopušteno da uđe u diskoteku. Nije bio u alkoholiziranom stanju niti je bio neprikladno obučen. Njegovi prijatelji svetle kože su bez problema ušli u diskoteku.

Student je potom odlučio da podnese tužbu protiv diskoteke. Njegovi prijatelji su bili svedoci na sudskoj raspravi. Sud je doneo sledeću odluku: Mladiću je uskraćen ulaz u diskoteku iz rasističkih razloga. Diskoteka je studentu morala da plati obeštećenje u iznosu od 1.000 €.

Udruženja

Mnogi sportski ili muzički klubovi su organizovani kao udruženja. Zaštita od diskriminacije važi u slučaju udruženja samo kod naročito važnih organizacija i u oblasti rada.

To znači: U manjim i lokalnim udruženjima, na primer u mesnom fudbalskom klubu, nema zakonskog prava na članstvo. Međutim, često postoje druge mogućnosti da se branite od diskriminacije. Ako su Vas odbili u nekom udruženju ipak treba da se obratite nekom savetovalištu, na primer savetovalištu za migrante.

Osobe koje su već članovi nekog udruženja te su u njemu izloženi diskriminaciji imaju mogućnost da se obrate predsedništvu udruženja.

6. Potraga za stanom

Diskriminacija prilikom potrage za stanom je zabranjena u Nemačkoj i to:

- prilikom iznajmljivanja stana,
- za vreme trajanja najma stana,
- i nakon isteka ugovora o najmu.

Postoje međutim razlike između različitih zakonom zaštićenih karakteristika:

Diskriminacija na osnovu **etničkog porekla i rasistička diskriminacija** su načelno zabranjene. U to se ubraja i odbijanje iznajmljivanja stana zbog boravišnog statusa ili nepoznavanja jezika.

Izuzetak

Načelno ne važi zabrana diskriminacije ako stanodavac sam živi u istoj zgradi ili na istoj parceli.

Za sve **ostale karakteristike koje se pominju u Opštem zakonu o jednakom tretmanu osim etničkog porekla** zabrana diskriminacije važi tek kad stanodavac izdaje **više od 50 stanova**. Onda je reč o tzv. osnovnoj delatnosti.

Ako na primer homoseksualni par bude odbijen na osnovu istopolnog partnerstva onda taj par protiv toga može nešto da poduzme samo ako se radi o većem stambenom preduzeću.

U slučaju diskriminacije

Ako neko na primer prilikom razgledanja stana kaže „nećemo strance“ ili „nećemo izbeglice“ onda je jasno da se radi o zabranjenoj diskriminaciji. Protiv toga se možete braniti.

Osim toga, i za vreme trajanja ugovora o najmu stana može da dođe do diskriminacije. Na primer ako Vam se poveća stanarina na diskriminirajući način ili ako Vas upozoravaju odnosno Vam prete otkazom ugovora o najmu.

To je diskriminacija!

U takvom slučaju treba da direktno potražite pomoć. Pomoć Vam na primer može pružiti:

Savetodavna telefonska linija Savezne agencije za suzbijanje diskriminacije

+49 (0) 30 18555-1865
(pon-pet, 9-12 i 13-15 sati)

ili putem formulara za kontakte u internetu:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratung

Savetovalište za slučajeve diskriminacije u Vašoj blizini možete naći putem naše pretrage savetovališta:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratungsstellen

Ako Vas susedi diskriminišu ili se neprijateljski odnose prema Vama treba da se odmah obratite stanodavcu ili upravi zgrade. Na taj način možete da sprečite dodatne konflikte.

Na stambenom tržištu postoje i vidovi diskriminacije koji su manje očigledni. Na primer ako stanodavac tvrdi da je stan već izdat, a zapravo nije. I tada bi moglo da bude korisno da se obratite nekom savetovalištu. Savetovališta beleže takve slučajeve i skupljaju dokaze.

Primer iz rada Agencije za suzbijanje diskriminacije

Opštinsko stambeno preduzeće je odbilo da dvojici mladića iz Sirije da ugovor o najmu stana. Njihovo useljenje je već bilo odobreno od strane nadležnih vlasti. Opštinsko stambeno preduzeće je međutim uvek iznova pronalazilo nove izgovore i nije dopustilo da mladići potpišu ugovor. Izgovori stambenog preduzeća nisu bili verodostojni i upućivali su na diskriminaciju.

Zbog toga su se ta dva sirijska mladića obratila službi za migrante. Uz pomoć pratioca i uz podršku advokata su mladići ipak nakon šest meseci potpisali ugovor.

7. Obrazovanje i školstvo

U Nemačkoj su savezne pokrajine nadležne za obrazovanje. Zbog toga postoji veliki broj različitih propisa i tipova škola. Opšte informacije o obrazovanju i školstvu u Nemačkoj možete na primer naći ovde:

*Savezna služba za migraciju i izbeglice
(„Bundesamt für Migration und Flüchtlinge“)*

www.bamf.de/DE/Willkommen/Bildung/bildung-node.html

Omladina i odrasli koji su u svojoj domovini stekli neku diplomu mogu pod određenim uslovima izvršiti njeno priznavanje. Dodatne informacije i savetovalište u Vašoj blizini možete naći ovde:

www.anererkennung-in-deutschland.de

+49 (0)30 1815 1111

Načelno važi: Sva deca i omladina moraju da idu u školu. Ova **obaveza pohađanja škole**

- počinje za decu starosti od pet do sedam godina i prestaje u zavisnosti od savezne pokrajine nakon devet do dvanaest godina.
- Školska obaveza ne zavisi od boravišnog statusa.

To znači da sva deca i omladina imaju pravo da pohađaju školu!

U izuzetnim slučajevima škole imaju pravo da odbiju nove učenike, ako se već prijavilo previše dece i omladine.

To nije diskriminacija!

Ipak bi se i ovom slučaju roditelji svakako trebali da obrate savetovalištu za migrante ili nadležnom zavodu za školstvo. Principijelno uvek postoji barem jedna škola u bližem okruženju koja mora da prihvati decu i omladinu.

Pažnja!

Ponekad se čuju izveštaji da se izbegla i raseljena deca zbog nepoznavanja jezika šalju u takozvane specijalne škole. To može da ide na štetu dugoročne integracije dece i omladine. Zbog toga bi roditelji u takvom slučaju trebalo da se obrate savetovalištu za migrante.

Diskriminacija se može pojaviti i u **školskoj svakodnevici**. Može se na primer dogoditi da deca budu izolovana od strane svojih školskih drugara. Izjave i postupci učitelja i učiteljica mogu takođe naškoditi pojedinim učenicima.

To je diskriminacija!

Ne postoji doduše jedinstvena zakonska zaštita od diskriminacije u oblasti školstva. Međutim, ipak postoje mogućnosti da se branite od diskriminacije u školi.

U zavisnosti od konkretnog slučaja roditelji se mogu direktno obratiti učitelju odnosno učiteljici ili direktoru škole. U pojedinim savezним pokrajinama i u nekim školama postoje i direktna mesta ili osobe kojima se možete obratiti u slučaju diskriminacije.

Obratite se u ovom slučaju

Savetodavnoj telefonskoj liniji Savezne agencije za suzbijanje
diskriminacije

+49 (0) 30 18555-1865
(pon-pet, 9-12 i 13-15 sati)

ili putem formulara za kontakte u internetu:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratung

Savetovalište za slučajeve diskriminacije u Vašoj blizini možete naći
putem naše pretrage savetovališta:

www.antidiskriminierungsstelle.de/beratungsstellen

Dečiji vrtići i obdaništa

Mališani imaju pravo na mesto u dečijem vrtiću ili obdaništu. Ako mislite da ste diskriminisani prilikom konkurisanja za mesto u obdaništu možete se obratiti sledećem savetovalištu:

KiDs – Kinder vor Diskriminierung schützen!

www.situationsansatz.de/kids.html

IV. Podrška i savetovanje

Organizacija	Internet	Telefon
Antidiskriminierungsstelle des Bundes	www.antidiskriminierungsstelle.de	+49 (0) 30 18555-1865
<i>(Ovde možete dobiti pomoć u slučajevima koji se tiču posla, stanovanja i svakodnevnih poslova)</i>		
Antidiskriminierungsverband Deutschland (advd)	www.antidiskriminierung.org	+49 (0) 341 30690787
<i>(Ovde možete dobiti pomoć u slučajevima koji se tiču posla, stanovanja i svakodnevnih poslova)</i>		
BAMF – Bundesamt für Migration und Flüchtlinge	Opšte informacije: www.bamf.de Savetovališta: http://webgis.bamf.de/BAMF/control Obrazovanje: www.bamf.de/DE/Willkommen/Bildung/bildung-node.html	
<i>(Ovde možete naći opšte informacije za izbeglice u svim sferama života, pretragu savetovališta za migrante i mlade migrante na licu mesta – na nemačkom, engleskom, turskom i ruskom jeziku)</i>		

**Beratungsstellen-
suche der Antidis-
kriminierungsstelle
des Bundes**

[www.antidiskriminierungsstelle.de/
beratungsstellen](http://www.antidiskriminierungsstelle.de/beratungsstellen)

*(Ovde možete da
nađete savetovališta u
Vašoj blizini)*

**Hilfetelefon Gewalt
gegen Frauen**

www.hilfetelefon.de

08000 116016

*(Ovde pomoć dobivaju
žene koje su doživele
nasilje ili se pribojavaju
nasilja – na 15 jezika
24 časa dnevno)*

**KiDs – Kinder vor
Diskriminierung
schützen**

www.situationsansatz.de/kids.html

+49 (0) 30
695399904

*(Ovde možete dobiti
pomoć u slučaju
diskriminacije u dečijim
vrtićima i obdaništima)*

PRO ASYL

www.proasyl.de

+49 (0) 69
24231420

*(Ovde možete naći
opšte informacije na
temu izbeglištva i azila
kao i o odnosu prema
državnim službama i
organima uprave)*

Rainbow Refugeeswww.rainbow-refugees.de

(Ovde podršku mogu da dobiju lezbijke, homoseksualci, biseksualci, trans* osobe i interseksualne osobe)

Diskriminacija, nasilje i kriminal na osnovu mržnje

Obratite se policiji ako ste fizički napadnuti iz razloga rasizma, mržnje prema invalidima, homoseksualcima ili iz drugih razloga. Nasilje je krivično delo. Ako postoji sumnja u krivično delo svako ima pravo da podnese prijavu: policiji, državnom tužilaštvu ili osnovnom sudu.

Osim toga, u nekim saveznim pokrajinama postoje savetovališta za žrtve nasilja i kriminala na osnovu mržnje. Pregled ponuda savetovanja možete naći ovde:

Verband der Beratungsstellen für Betroffene rechter, rassistischer und antisemitischer Gewalt
www.verband-brg.de/index.php/beratung-und-unterstuetzung

+49 (0) 30 55574371

Bundesverband Mobile Beratung

<http://www.bundesverband-mobile-beratung.de/kontakt/>

Ova publikacija je nastala u okviru odnosa s javnošću Savezne agencije za suzbijanje diskriminacije; deli se besplatno i nije namenjena za prodaju.

Izdavač:

Antidiskriminierungsstelle des Bundes
11018 Berlin

www.antidiskriminierungsstelle.de

Kontakt Savetovališta:

Tel.: +49 (0) 30 18555-1865

(od pon. do pet.: 9–12 i 13–15 sati)

Telefaks: +49 (0) 30 18555-41865

Imejl: beratung@ads.bund.de

Vreme poseta po dogovoru

Centrala:

Tel.: +49 (0) 30 18555-1855

Imejl: poststelle@ads.bund.de

Grafički dizajn: www.avitamin.de

Verzija: Novembar 2016

Autorska prava nad slikama:

©istockphoto.com / Rawpixel Ltd.; ©istockphoto.com / Geber86;

©istockphoto.com / Drazen Lovric; ©istockphoto.com /

monkeybusinessimages; ©istockphoto.com / Portra; ©fotolia.com /

kagemusha